

دستی به دعا چشمی به خدا

«آداب دعا و دعای پیامبران در قرآن»

مهدی حاج محمد حسینی

با مقدمه

حجت الاسلام والمسلمین حاج سید محمدحسن محمودی
امام جمعه موقت شهر ورامین

بازبینی متن

دکتر زهرا عطایی (دکترای ادبیات عرب)

فهرست

پیشگفتار ۱۰

مقدمه ۱۵

بخش اول

فصل اول: دعاهای پیامبران و مؤمنان شناخته شده ۱۹

۱- دعاهای حضرت آدم (ع) ۱۹

۲- دعاهای حضرت ابراهیم و اسماعیل ۲۰

۳- دعاهای حضرت داوود و جالوت ۳۱

۴- دعاهای پیامبر اکرم و مومنان ۳۲

۵- دعاهای حضرت زکریا و مریم ۴۵

۶- دعاهای دیگر پیامبران و مومنان ۴۹

۷- دعاهای حضرت شعیب ۵۳

۸- دعاهای حضرت موسی ۵۴

۹- دعاهای حضرت نوح ۶۷

۱۰- دعاهای حضرت سلیمان ۷۵

۱۱- دعای آبه هسر فرعون ۷۸

۱۲- دعای حضرت یوسف ۷۹

۱۳- دعاهای اصحاب کهف و رقیم ۸۰

۱۴- دعای حضرت ایوب ۸۳

۱۵- دعاهای ذوالنون ۸۳

۸۴	۱۶- دعاهای حضرت لوط.....
۸۶	۱۷- دعاهای مردم سرزمین سبا.....
۹۰	فصل دوم: دیگر دعا کنندگان.....
۹۰	۱- دعاهای خرمندان و صاحبان عمل.....
۹۲	۲- دعاهای مشرکان و کافران.....
۱۲۰	فصل سوم: وضعیت‌های گوناگون بدن در هنگام دعا کردن.....
۱۲۱	فصل چهارم: زمان‌های دعا کردن.....
۱۲۸	فصل پنجم: اشکال و روش‌های اجابت دعا و پاسخ‌های خداوند به دعاها.....
۱۳۱	فصل ششم: تبعات مثبت و منفی پس از اجابت دعا.....
۱۴۳	فصل هفتم: شروط محتوایی دعا.....
۱۴۶	فصل هشتم: مضمولان دعا.....
۱۵۴	فصل نهم: موانع اجابت دعا.....
۱۶۲	فصل دهم: روش‌های دعا کردن.....
۱۶۵	فصل یازدهم: اعمال پس از اجابت دعا.....
۱۶۷	فصل دوازدهم: اعمالی برای اجابت دعا و گشایش در کارها.....
	فصل سیزدهم: حال و احوال مورد قبول انسان در هنگام دعا (در ایاماد ظاهری و
۱۸۵	روانی) یا زبان دعا.....
۱۸۸	فصل چهاردهم: محتواها و موضوعات گوناگون دعاها.....
۲۵۸	فصل پانزدهم: نکات مهم در هنگام دعا کردن.....

بخش دوم

۲۸۱	شرح دعاها.....
۳۰۷	منابع.....

بسمه تعالی

وَ قَالَ رَبُّكُمْ اَدْعُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ (سوره غافر ۶۰)

دعا از نگاه قرآن، پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. خداوند در قرآن کریم بنسبگانش را به دعا فراخوانده و وعده‌ی استجاب می‌دهد. پیامبر اکرم (ص) دعا را مغز و عصاره‌ی عبادت دانسته است.^(۱)

در سخن دیگر، دعا را سلاح مؤمن، ستون دین و نور آسمان‌ها و زمین معرفی فرموده است.^(۲)

امیرالمؤمنین (ع) در وصیت به امام حسین (ع) فرمود: بدان، آن کسی که خزاین ملکوت دنیا و آخرت در دست اوست به تو اجازه داده است تا او را بخوانی و اجابت دعای تو را ضمانت کرده است. به تو زمان داده است که از او بخواهی تا به تو عطا کند و او مهربان و بخشنده است، میان تو و خود حجابی نهاده و تو را به آوردن واسطه و میانجی وادار نکرده است. پس کلیدهای خزاین و گنجینه‌هایش را که همان دعا کردن و

خواستن از اوست، در اختیار تو نهاده است، هر گاه که بخواهی، با دعا کردن درهای گنجینه‌های او را می‌گشایی.^(۳)

توفیق دعا و نیایش موهبتی الهی است که تنها به اذن حضرت حق ممکن خواهد بود. پیامبر اکرم (ص) فرمودند: هرگاه خداوند بخواهد که خواهش بنده‌ای را برآورد، اجازه دعا کردن به او عطا می‌فرماید.^(۴)

البته برای دعا و استجابت آن شرایطی است که باید به آن توجه کرد. از امام صادق (ع) سؤال شد که چرا دعای ما مستجاب نمی‌شود؟ فرمودند: چون کسی را که می‌خوانید، نمی‌شناسیدش.^(۵)

گناه از جمله اموری است که مانع استجابت دعا می‌شود. خداوند به عیسی بن مریم (ع) فرمود: به اشراف بنی اسرائیل بگو که من دعای هیچ یک از شما و هیچ یک از کسانی که حقی از مخلوقات من را به گردن دارند اجابت نمی‌کنم.^(۶)

ولی باید به دعا امیدوار بود که پیامبر (ص) فرمود: پروردگار شما باحیا و بخشنده است و شرم دارد از این که بنده دست به سوی او بگشاید و دست خالی، او را برگرداند.^(۷)

در مجموعه‌ای که پیش روی شماست، مؤلف محترم آقای حسینی از منظر آیات قرآن کریم به بحث پیرامون دعا پرداخته و به این منظور تلاش وافر و شایسته‌ی تقدیری مبذول داشته

دستی به دعا چشمی به خدا /// ۹

است. ضمن تقدیر از پرداختن به این مهم، امید است مورد استفاده‌ی همه مؤمنین قرار بگیرد و همگان مشمول دعا‌های حضرت ولی عصر (عج) قرار گرفته و ادعیه‌ی آن حضرت در حق امت اسلام و شیعه مورد عنایت حضرت حق قرار گیرد.

سید حسن محمودی
امام جمعه ورامین

پی‌نوشت

- ۱- بحارالانوار ۳۰۰/۹۳.
- ۲- کافی ۴۶۸/۲.
- ۳- بحارالانوار ۲۰۴/۷۷.
- ۴- گزیده میزان الحکمه ۲۶۹.
- ۵- بحارالانوار ۳۶۸/۹۳.
- ۶- الخصال ۳۳۷.
- ۷- کنز العمال حدیث ۳۱۲۸.

پیشگفتار

در اندیشه‌ای که خلقت انسان بیهوده نیست و آفرینش انسان به یدِ خدایی توانا، رحمان و رحیم بوده است و نظر لطف و رحمت او همه مخلوقاتش را شامل می‌گردد؛ انسان احساس پوچی و بی‌پناهی نخواهد کرد. از بزرگترین زمینه‌های فراهم‌سازنده بیماری‌های روانی همین احساس پوچی و بیهودگی در آفرینش و نداشتن پناه و تکیه‌گاه برای انسان است که در این بیکرانه، خلقت خود را رها می‌بیند. در اندیشه‌ای که انسان مستحکم‌ترین زیربنا را برای حفظ بهداشت روانی خود دارد، یعنی جایی که قدرت مطلقه به دست خداست و هر قدرتی در برابر خدا هیچ است و نیز توجه به مضمون **إِنَّا إِلَیْهِ رَاجِعُونَ**، تحمل سخت‌ترین و سنگین‌ترین رنج‌های روانی را آسان می‌کند و از آنجا که همه چیز جز ذات خدا فناپذیر است - (۸۸ قصص) **كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ** - پس خداپرستان؛ قدرت طاغوت‌ها و سلطه حکومت شب را فناپذیر و به علو سپیده امیدوار هستند. از این روست که نقش دعا و اعتقاد به قدرت لایزال الهی کاملاً روشن می‌شود.